

Lai grāmatu stāsti aizrauj arī vasarā!

Inga Kaļva-Miņina

Pirmdien, 1. jūnijā, atzīmēsim Starptautisko bērnu tiesību aizsardzības dienu. 1. jūnijs atver vaļā vērtus vasarai un ļauj bērniem beidzot izbaudīt atpūtu, nedomājot par mācībām un ikdienas pienākumiem. Vasara ir lielisks laiks, ko pavadīt kopā ar ģimeni, iepazīties ar jauniem draugiem un apceļot Latviju. Un, starp citu, ceļot var arī, lasot grāmatas. Jā, brīvdienas var lieliski pavadīt, nonākot aizraujošos lappušu piedzīvojumos.

Lai iedvesmotu bērnus (un ģimenes) vasarā lasīt, uz sarunu aicināju čaklu grāmatu lasītāju Beatrisi Makleri un grāmatu autori Lauru Jambuševu. Starp citu, abos šajos stāstos atklājas, cik svarīga loma ir tam, ka grāmatas tiek lasītas kopā ar vecākiem jau no mazotnes.

Pērn izlasīja 327 grāmatas

Foto no Beatrise Makleres personīgā arhīva

Foto no Beatrise Makleres personīgā arhīva

Kad kļūst garlaicīgi, lasa grāmatas

Beatrise Maklere ir rēzekniete, mācās Rēzeknes sākumskolas 3. klasē, papildus Rēzeknes Jāņa Ivanova Mūzikas skolā apgūst klavierspēli, apmeklē estētiskās vingrošanas nodarbības sporta klubā «Crystal» un deju deju studijā «Dynamic Hit». Jautāju, kā Beatrise saprata, ka lasīšana viņu iedvesmo un šķiet aizraujoša nodarbe. «Mamma man daudz lasīja priekšā dažādās grāmatas, vēlāk mēs sarunājām – viņa palasīs, tad es palasīšu, un man sāka iepatīties pašai lasīt,» stāsta Beatrise.

Kā gadā var izlasīt 327 grāmatas? «Man ļoti bieži ir garlaicīgi, tad es sāku lasīt grāmatu, un man vairs nav garlaicīgi. Aizraujos tik ļoti, ka esmu iekšā stāstā un pati visu piedzīvoju,» stāsta čaklā grāmatu lasītāja. Beatrisei ļoti patīk Kristīnas Olsones grāmatu sērija «Spoku birojs».

Kā jau noskaidrojām iepriekš, tad talantīgā meitene ne tikai lasa grāmatas, bet arī pati raksta stāstus savam mazajam brālim, kuram ir divi gadi. Tā, piemēram, ir uzrakstīts fantāzijas stāsts par kurmju tēvu, kurš saslimst, un viņa dēli dodas meklēt zāles, lai izārstētu tēvu.

Jautāju Beatrisei, vai ir svarīgi, lai grāmatās būtu ilustrācijas? «Ne vienmēr, jo man patīk lasīt arī grāmatas, kurās nav redzami zīmējumi. Man patīk pašai iztēloties stāstu un saprast visu, kas notiek,» stāsta meitene.

Piedalās grāmatu lasīšanas konkursos

Beatrise aktīvi piedalās lasītveicināšanas programmā «Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija», un šogad kā Bērnu žūrijas vecumgrupas 9+ lasītāja piedalījās klātienē Lielajos lasīšanas svētkos, kas 21. martā notika Latvijas Nacionālās bibliotēkas Ziedoņa zālē. Beatrise atzīst, ka viņai pasākums, kurā piedalījies pirmo reizi, esot ļoti patīcis. «Uzzināju daudz ko jaunu, sadraudzējos ar vienu meiteni, kura mācās Rīgā,» viņa stāsta. 1. vietu Beatrise Bērnu žūrijā piešķīra lietuviešu autoru Marjus Marcinkeviča un Linas Itagaki komiksam «Meitene ar šauteni. Stāsts par meiteni partizāni», ko no lietuviešu valodas tulkojusi Dace Meiere. Šī grāmata, starp citu, ieguva 1. vietu 11+ lasītāju grupā.

Grāmatu lasīšana talantīgo meiteni ir aizvedusi dažādos radošos piedzīvojumos. Viņa četrus gadus ir piedalījusies grāmatu lasīšanas maratonā «Grāmatons», ko organizē izdevniecība «Latvijas Mediji», un lasīšanas veicināšanas konkursā bērniem un jauniešiem «Lasīšanas stafete», ko rīko «Apgāds Zvaigzne ABC». Žurnāla «Baltais Valis» rīkotajā konkursā-akcijā «Es lasu šovasar» ieguva 1. vietu 8-9 gadu vecuma grupā un piedalījās apbalvošanas pasākumā.

«Ir jālasa tādas grāmatas, kuras tev patīk, nevis tādas, kuras jālasa piespiedu kārtā. Ja tev grāmata patīk, tu aizrausies lasot, un nebūs tā, ka vienu lappusi izlasīji un vairs negribi lasīt,» saka Beatrise, sarunas izskaņā piebilstot, ka labprāt klātienē gribētu satikt rakstnieci Luīzi Pastori.

Šogad aprīlī lasītāju apbalvošanas pasākumā «LASIs» Beatrise saņēma balvu nominācijā «Čaklākais grāmatu lasītājs» Bērnu bibliotēkā sākumskolas vecumposmā; attēlā – Beatrise kopā ar Rēzeknes Bērnu bibliotēkas vadītāju Lāsmu Leiņu-Sviridenko

Pagājušā gada rudenī žurnāla «Baltais Valis» rīkotajā konkursā-akcijā «Es lasu šovasar», kura noslēguma pasākums notika Latvijas Nacionālās bibliotēkas «Baltā Vilka» klasē, Beatrise ieguva 1. vietu 8-9 gadu vecuma grupā

24. aprīlī, Bibliotēku nedēļas laikā, Rēzeknes Centrālajā bibliotēkā notika čaklāko lasītāju apbalvošanas pasākums – gada balva «LASIs». Pasākumā tika sveikti Rēzeknes Centrālās bibliotēkas filiāļu – Rēzeknes 2. bibliotēkas, Rēzeknes Bērnu bibliotēkas un Rēzeknes Pielāgotās literatūras bibliotēkas-informācijas centra – cītīgākie lasītāji. Balvas tika pasniegtas 10 nominācijās 17 nominantiem. Balvu nominācijā «Čaklākais grāmatu lasītājs» Bērnu bibliotēkā sākumskolas vecumposmā saņēma BEATRISĒ MAKLERE, kura 2025. gadā izlasīja 327 grāmatas!

Beatrisi satiku 23. maijā Muzeju nakts pasākumā Zvaigznes grāmatnīcā Rēzeknē, kur parunājām par grāmatām, kuras viņa ir lasījusi, uzzināju, ka meitene ne vien lasa, bet arī pati raksta stāstus. Ieteicu izlasīt Džeinas Šteinbergas grāmatu «Zvaigžņu bērns», kas iekļauta šī gada lasīšanas veicināšanas programmā «Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija», un šonedēļ uzzināju, ka Beatrise grāmatu jau ir izlasījusi un iedevusi to izlasīt mammai.

Iznākusi iedvesmojoša grāmata «Būt ģimenei»

Foto no Lauras Jambuševas personīgā arhīva

Rakstniece LAURA JAMBUŠEVA ir no Rīgas, un šogad izdevniecībā «Latvijas Mediji» iznāca viņas otrā grāmata bērniem «Būt ģimenei» (2023. gadā kļājās nākusī debijas grāmata «Diena, kuru es pārvērtu» ieguva portāla LSM.lv lasītāju simpātiju balvu 2024. gada Starptautiskajā Jāņa Baltvilka balvas konkursā). Jaunā grāmata ar Daces Krēsliņas ilustrācijām ir sirsnīgs stāsts bērniem (un arī pieaugušajiem) par to, kas notiek ģimenē, – te ir gan prieki, gan bēdas, rūpes vienam par otru un ģimenes spēka meklējumi un atrašana. Grāmatā ir daudz bērnu jautājumu, saskaroties ar viņiem līdz šim nezināmām situācijām un emocijām, ģimenē ienākot mazajai māsiņai, un ir sirsnīgas, situāciju izskaidrojošas, bet ne didaktiskas vecāku atbildes. Autorei izdevies trāpīgi atainot situāciju, kurā redzam, ka arī mamma var piekust. Tāpat viņa draudzīgi atgādina, ka ģimenes spēks ir visos tās mazajos un lielajos zobratīšos, tādēļ mājas pienākumus un rūpes par bērniem brīnišķīgi var uzņemt arī tētis.

Laura ne vien raksta grāmatas, bet ir arī čakla lasītāja un par izlasītajām bērnu grāmatām (kuras lasa kopā ar savām atvasēm) stāsta savā Instagram kontā @mazie.lasitaji.

Laura, pastāsti, kā radās grāmatas «Būt ģimenei» ideja un kas bija sarežģītākais, šo darbu rakstot?

– Ideja dzima vasaras atvaļinājuma laikā, pavadot to kopā ar bērniem. Es mēdzu arī vērot citus cilvēkus un pamanītās ainiņas citās, piemēram, draugu un paziņu ģimenēs, noglabāt sevī kā «radošu materiālu» izmantošanai nākotnē. To visu saliekot kopā, radās sajūta, ka es vēlos rakstīt par ģimenes spēku un īpašo laiku kopā, un vienlaikus arī par grūtībām un izaicinājumiem ģimenē. Parādīt to, ka mēs daudzi ejam cauri līdzīgām grūtībām un

tādi neesam vienīgie, taču tas viss ir pārvarams – kopā.

Sarežģītākais bija «runāt» vienlaikus divās balsīs – bērna un pieaugušā. Un viennozīmīgi vissarežģītāk uzrakstāmā nodaļa bija par «Svešo mammu», jo atklāju savu personisko pieredzi un tajā apvienoju gan mammas, gan bērnu izjūtas, vienlaikus mēģinot to padarīt viegli uztveramu un lasāmu arī mazākiem bērniem.

Cik daudz tavas ģimenes dzīves mirkļu un emociju ir ierakstīts šajā grāmatā?

– Šī grāmata, lai arī sākumā pievērsās trešā bērniņa ienākšanai ģimenē, nav gluži par mūsu ģimeni, jo esam četri, nevis pieci. Šajā ziņā iedvesmojos no draugu un paziņu ģimenēm, kur ieradies trešais mazulītis. Neraugoties uz to, tajā ir mūsu ģimenes mirklī un pat manas bērniības ģimenē piedzīvotais. Varu atklāt, ka vecākās māšas prototips ir mana aizrautīgā un enerģiskā meita, un stāsti par ilgošanos pēc mājdzīvnieka, eziša atrašanu dārzā un žēlošanos par to, cik grūti ir sagaidīt savu dzimšanas dienu, nāk tieši no mūsu ģimenes ikdienas, – pat ar manu bērnu lietotajām jautrajām frāzēm!

Cik reizes kopā ar saviem bērniem esi izlasījusi un pārrunājusi abas savas uzrakstītās grāmatas?

– Mēs esam izlasījuši kopā abas manas grāmatas divas reizes, meita ir vēl kādu reizi lasījusi viena pati. Dēlam patīk pāršķirstīt, lai priecātos par ilustrācijām. Noteikti neuzspiežu un nesagaidu, ka mani bērni gribēs tās daudzkārt pārlasīt, jo apzinos, ka šie stāsti ir par noteiktām tēmām un emocijām, tāpēc lasīšanai jātagaida īstais noskaņojums. Turklāt mūsu mājās ir bagātīga grāmatu izvēle, allaž lasām ko citu.

Vai tavi bērni, iedvesmojoties no mammas, arī kādreiz gribētu uzrakstīt grāmatu?

– Esmu priecīga, ka bērni iedvesmojas un ir ieinteresēti rakstnieka un ilustratora profesijā! Meita zīmē savus komiksu stāstus un mums tos ar lepnumu prezentē, bet dēls ir uzzīmējis savu bilžu grāmatu ar īsiem tekstiņiem par kāda sunīša ikdienas piedzīvojumiem un nopietni sacīja: «Tagad es arī esmu rakstnieks – tāpat kā tu!».

Kādas ir tavas ģimenes, jo īpaši bērnu, grāmatu lasīšanas tradīcijas?

– Kopīga grāmatu lasīšana ir ikvakara rituāls pirms miega – ļauju bērniem izvēlēties vai nu kādu grāmatu jaunumu (katru mēnesi pie mums nonāk daudz bērnu grāmatu jaunumu) vai arī lasīt kādu citu pašu izvēlētu grāmatu. Taču, ja ir brīvāks brīdis vai nedēļas nogale, tad varam kopā pētīt izziņas grāmatas un enciklopēdijas, izlasīt vēl kādu stāstu.

Meita nu jau māc lasīt pati, un cenšos viņu ieinteresēt ar grāmatām, kas, manu prāt, varētu viņu aizraut, taču jābūt uzmanīgai – ne viss, kas man patika viņas vecumā vai šķiet viņas gaumei atbilstošs, viņai patiešām rada interesi. Ļauju meitai pašai atbilstoši savai gaumei izvēlēties jaunu grāmatu grāmatnīcā vai bibliotēkā, lai pašai būtu grāmatu atklājējas prieks.

Patī lasu sevi interesējošas grāmatas tad, kad bērni guļ, brīvdieno rītos pēc pamošanās gultā ar tējas tasi, un siltākā laikā – dārzā. ▣

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Lai grāmatu stāsti aizrauj arī vasarā!» saturu atbild SIA «Vietēja».

MAF
Mediju atbalsta fonds